

Memoria inicial relativa á proposta de modificación do artigo 2 do Decreto 101/2000, de 31 de marzo, polo que se declara monumento natural Costa de Dexo pola realización de axustes cartográficos nos límites do espazo natural protexido

Xullo 2022

Memoria inicial relativa á proposta de modificación do artigo 2 do Decreto 101/2000, de 31 de marzo, polo que se declara Monumento Natural a Costa de Dexo pola realización de axustes cartográficos nos límites do espazo natural protexido.

Elaborado por:

Servizo de Conservación de Espazos Naturais da Dirección Xeral de Patrimonio Natural da Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Vivenda da Xunta de Galicia.

Data da última revisión: Xullo 2022

1. Antecedentes

O artigo 43 da Lei 5/2019, do 2 de agosto, do patrimonio natural e da biodiversidade de Galicia establece que a alteración da delimitación dun espazo natural protexido declarado por norma autonómica ou, no seu caso, da súa zona periférica de protección exixirá a súa aprobación mediante norma do mesmo rango que a da súa declaración, agás cando se trata de realizar unicamente axustes cartográficos que non impliquen alteración dos límites do espazo, no que se realizará mediante orde da persoa titular da consellería competente en materia de conservación do patrimonio natural.

A alteración da delimitación consistente na redución da superficie do espazo natural protexido declarado por norma autonómica estará condicionada á previa xustificación dos cambios provocados pola súa evolución natural, cientificamente demostrada.

A alteración prevista neste artigo someterase aos trámites de información pública e consulta ás administracións afectadas.

O Monumento Natural Costa de Dexo declarouse mediante o Decreto 101/2000, do 31 de marzo, polo que se declara o monumento natural (DOG número 89, do 10.05.2000). O artigo 2 de dita norma establece que o monumento natural Costa de Dexo alcanza unha extensión de 266,7624 ha, e está constituído pola área litoral comprendida entre o faro de Mera e o porto de Lorbé, ademais das illas e illotes próximos á costa, localizada no termo municipal de Oleiros, na provincia da Coruña. Da súa extensión total, 265,3868 ha corresponden á zona terrestre e 1,3756 ha á zona insular.

Tamén indica que os límites xeográficos se corresponden cos do espazo definido na ordenanza 12 de conservación de costas e praias do Plan Xeral de Ordenación Urbana do concello de Oleiros e que no seu anexo I figura un plano cos seus límites.

Esta mención ao plan urbanístico fai referencia ao anterior Plan Xeral de Ordenación Municipal do concello de Oleiros, aprobado o ano 1997 (DOG núm. 142, do 24.07.2007), no cal os terreos posteriormente incluídos no monumento natural tiñan a consideración de solo rústico de protección de costas, non existindo aínda a categoría de solo rústico de protección de espazos naturais que as ampara na actualidade en aplicación da Lei do Solo.

Segundo o texto desta ordenanza vese afectado por ela todo o litoral do concello: a zona marítimo-terrestre, praias, areais, dunas e zonas húmidas circundantes, servidumes de tránsito e de protección da costa, e espazos naturais e litorais de excepcional interese paisaxístico.

O ámbito afectado pola ordenanza delimitase nos planos de ordenación e é coincidente coa cartografía actual do espazo incorporada no Anexo I do seu decreto de declaración.

Os límites terrestres do espazo, realizados na década de 1990, presentan unha escala de pouco detalle dadas as limitacións das ferramentas cartográficas dispoñibles por entón. Ademais, actualmente os límites tampouco responden a criterios xeográficos, ambientais, parcelarios, de infraestruturas ou calquera outro que permita establecer referencias que delimiten con claridade o espazo sobre o terreo.

Con respecto aos límites exteriores (referíndose como tal ao límite na costa) amosan tamén moi pouca definición, probablemente por un factor de escala e grado de definición, non adaptándose con exactitude á realidade.

Todos estes aspectos ocasionan unha serie de dificultades na delimitación e xestión do espazo:

- O trazado non detallado do límite costeiro do monumento natural provoca que haxa pequenas porcións de costa que non se sitúan formalmente no interior do espazo, quedando tramos de acantilado "cortados pola metade", mentres que noutros puntos o límite intérnase ata varias dúcias de metros no medio mariño.
- O límite do espazo curta sen criterio aparente diferentes edificacións e parcelas urbanizadas, xerando situacións como a presenza de piscinas ou edificios cunha porción dentro do espazo protexido e outra porción fóra deste. Esta situación pode xerar inseguridade xurídica, dificultades e atrancos aos particulares á hora

da realización de determinadas actividades inocuas dende o punto de vista de conservación dos valores do espazo, en áreas non sensibles.

Ademais, existe unha aparente contradición entre o texto do decreto e os límites cartográficos oficiais establecidos tanto no seu anexo I coma na ordenanza municipal. O Decreto indica que o monumento está constituído pola área litoral comprendida entre o faro de Mera e o porto de Lorbé, ademais das illas e illotes próximos á costa e establece no seu artigo 3 como medida de protección que o acceso as ditas illas requirirá autorización expresa da Consellería de Medio Ambiente, que establecerá o réxime de visitas máis conveniente para a defensa das colonias de aves mariñas alí existentes. Sen embargo, na cartografía non se integran esas illas e illotes no interior do espazo.

2. Proposta cartográfica

Tendo en conta a dispoñibilidade de ferramentas cartográficas moito máis precisas que as existentes no momento de definición dos límites do monumento natural, tales como GPS ou fotografías aéreas e ortofotografías que permiten un axuste cunha precisión de orde inferior ao metro, realizarase un axuste cartográfico dos ditos límites.

Para o axuste, teranse en conta os seguintes criterios:

- Na parte terrestre adaptaranse os límites a elementos lineais facilmente localizables no terreo tales como estradas, camiños, pistas, etc. ou ben faranse coincidir cos límites catastrais de parcelas e fincas, evitando cruzar propiedades e edificacións como sucede actualmente.
- Na parte costeira axustarase ao límite coa zona marítimo-terrestre, e dicir, ao límite ata onde alcancen as ondas nos maiores temporais coñecidos.

Este posible axuste, a grandes trazos, podería quedar da seguinte forma:

Imaxe 2: Posible axuste cartográfico realizado nos límites do monumento natural. Comparación entre os límites actuais do espazo protexido (liña vermella) e a proposta de axuste cartográfico realizada (liña amarela).

Imaxe 3: Exemplo do posible axuste cartográfico a realizar na zona interior. Comparación entre os límites actuais do espazo protexido (liña vermella) e a proposta de axuste cartográfico realizada (liña amarela).

Imaxe 4: Exemplo do posible axuste cartográfico realizado na zona costeira. Comparación entre os límites actuais do espazo protexido (liña vermella) e a proposta de axuste cartográfico realizada (liña amarela)

Da revisión detallada dos límites podería resultar unha redución ou aumento da superficie do monumento natural. Aínda que se trata dun axuste cartográfico, tramitarase a través da modificación do artigo 2 do Decreto 101/2000, do 31 de marzo, dado que implica a eliminación da referencia á ordenanza 12 de conservación e protección de costas do Plan xeral de ordenación urbana del Concello de Oleiros, a adaptación da superficie final do espazo natural protexido e a descrición dos seus límites. Tamén será necesario modificar o seu anexo I.

O proxecto de decreto tramitarase en consonancia co establecido nos artigos 39, 40 e 41 da Lei 5/2019, do 2 de agosto, do patrimonio natural e da biodiversidade de Galicia e será sometido, xunto con unha cartografía, aos trámites de participación pública, audiencia ás persoas interesadas e información pública.